

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

فیش منبر

حضرت فاطمه معصومه سلام الله علیها

نگین قم

کانال فیش منبر و مرثیه درایتا

<http://www.eitaa.com/fishemenbar>

<http://www.talabeyar.ir> = عرضه در سایت طلبه یار

ابن جوزی یکی از علما و مورخان اهل سنت در قرن هفتم می نویسد: در بین اولاد موسی کاظم(ع) چهار دختر به نام فاطمه وجود دارد:

۱- فاطمه صغری که به او بی بی هیبت گفته می شود، و در مدخل جنوبی شهر باکو در آذربایجان شوروی (سابق) دفن است.

۲- فاطمه وسطی که در شهر رشت مدفون می باشد.

۳- فاطمه اخری (سّتی فاطمه) که در اصفهان دفن شده است.

۴- فاطمه کبری (فاطمه معصومه) که مدفن او در قم، زیارتگاه شیعیان و اهل دل می باشد(۲).

حضرت معصومه در یک نگاه

نام آن حضرت فاطمه کبری، نام پدرش موسی بن جعفر(ع) و نام مادر بزرگوارش نجمه خاتون است. القاب او عبارت اند از: معصومه، کریمه اهل بیت، طاهره، حمیده، رشیده، تقیه، مرضیه، رضیه، برّه اخت الرضا(ع)(۳).

ولادت آن حضرت در اول ذی قعدة الحرام ۱۷۳ هجری قمری در مدینه منوره واقع شده است و در ۲۳ ربیع الاول ۲۰۱ هجری وارد قم شد، و بعد از ۱۷ روز سرانجام در دهم ربیع الثانی ۲۰۱ در سن ۲۸ سالگی دار فانی را وداع گفت و مرقد شریف آن بانو، زیارتگاه عاشقان اهل بیت در قم گردید.

مقامات و منزلتهای معنوی

کمتر امام زاده ای به اندازه حضرت معصومه (ع) مورد توجه و سفارش امامان معصوم قرار گرفته است. حضرت عبدالعظیم حسنی با آن همه عظمت، بیش از یکی دو روایت در موردش وارد نشده است، ولی در باره عظمت و مقامات فاطمه معصومه (ع) حدود یازده روایت وارد شده است، حتی سالها قبل از ولادت آن حضرت (حدود ۴۵ سال قبل) امام صادق (ع) سخنان بسیار ارزشمندی درباره عظمت و فضیلت آن بانو بیان داشته است که نشان از اوج عظمت و فضیلت آن حضرت دارد.

یکی از شیعیان به محضر امام صادق (ع) شرفیاب شد و مشاهده کرد که آن حضرت در کنار گهواره با کودکی سخن می گوید، تعجب کرد و عرض کرد: آیا با کودک نوزاد سخن می گویی؟ حضرت صادق (ع) فرمود: اگر تو هم مایل هستی می توانی نزد او بیایی و با او گفتگو کنی. او می گوید: نزد گهواره آن نوزاد رفتم، سلام کردم، جواب سلام را داد و به من فرمود: نامی که برای دختر تازه به دنیا آمده ات برگزیده ای عوض کن، زیرا خداوند آن نام را دشمن می دارد (سخن نوزاد اشاره به نام دختری بود که به تازگی، خداوند به من عنایت فرموده بود، که او را «حمیرا» نامگذاری کرده بودم

سخنان آن نوزاد و اطلاع او از اخبار پنهانی و نهی از منکر او، مرا بیشتر به تعجب واداشت و بهت زده شدم، امام صادق (ع) فرمود: تعجب نکن! این کودک فرزندم موسی است خداوند از او دختری به من عنایت کند که نامش فاطمه است او در

سرزمین قم به خاک سپرده می شود، و هر کس او را زیارت کند، بهشت بر او واجب می شود(۴).

و در جای دیگر فرمود: «سُتَدْفَنُ فِيهَا امْرَأَةٌ مِنْ أَوْلَادِي تُسَمَّى فَاطِمَةً فَمَنْ زَارَهَا وَجِبَتْ لَهُ الْجَنَّةُ؛ به زودی بانویی از فرزندان من به نام فاطمه در آن (قم) دفن می شود، هر کس او را زیارت کند، بهشت برای او واجب می گردد.»

در ذیل روایت آمده است که امام صادق(ع) این سخن را قبل از ولادت امام کاظم(ع) فرمود.(۵) با توجه به این که امام کاظم(ع) در سال ۱۲۸ (هـ.ق) چشم به جهان گشوده است و تولد حضرت معصومه در سال ۱۷۳ رخ داده است امام صادق(ع) این سخن را ۴۵ سال قبل از تولد حضرت معصومه فرموده است.

الف: ارزش یافتن قم

قم یکی از سرزمین های برگزیده الهی است که بابتی از بهشت در آنجا قرار دارد و در پذیرش ولایت امیرمؤمنان بعد از مکه و کوفه در رتبه چهارم قرار دارد چنان که پیامبر اکرم(ص) فرمود: «يَا عَلِيُّ إِنَّ اللَّهَ عَزَّاسْمُهُ عَرَضَ وَلايَتِكَ عَلِي السَّمَاوَاتِ فَسَبَقَتْ إِلَيْهَا السَّمَاءُ السَّابِعَةُ... فَبَصَّتْ إِلَيْهَا مَكَّةُ... ثُمَّ سَبَقَتْ إِلَيْهَا قُمْ فَزَيْنَهَا بِالْعَرَبِ و فتح اليه باباً من ابواب الجنة؛(۶) ای علی! خداوند ولایت تو را بر آسمانها عرض کرد، آسمان هفتم برای پذیرش ولایت تو سبقت گرفت... آنگاه مکه سبقت گرفت... بعد قم برای پذیرش ولایت تو پیشقدم شد و خداوند آن را به واسطه عرب (اشعریها) زینت بخشید و دربی از دربهای بهشت را به سوی آن باز کرد.»

امّا یقیناً وجود با برکت فاطمه معصومه در ارزش برکات نازله بر قم سهم تعیین کننده ای دارد امام صادق (ع) فرمود: «انّ لله حرماً و هو مکه، و لرسوله حرماً و هو المدینه و لامیر المؤمنین حرماً و هو الکوفه و لنا حرماً و هو قم، و ستُدفنُ فیها امرأه من ولدی تُسمی فاطمه، من زارها وجبت له الجنّة؛ (۷) برای خدا حرمی است که آن مکه است، و برای رسول خدا (هم) حرمی است که مدینه باشد، و برای امیر مؤمنان حرمی است که کوفه (نجف) باشد و برای ما (اهل بیت(ع)) حرمی است که قم باشد به زودی بانویی از فرزندان من در آنجا دفن می شود که نامش فاطمه است، هر کس او را زیارت کند بهشت بر او واجب می شود»

یکی از خاندان عترت اینجاست یکی از شاخسار رحمت اینجاست

یکی از هشت باب جنت اینجاست اگر بوی بهشت آید عجب نیست

در جایی دیگر فرمود: «قُم بلدنا و بلد شیعتنا مطهره مقدسه؛ (۸) قم شهر ما و شهر شیعیان ماست قم پاک و پاکیزه است.»

وجود با عظمت حرم حضرت معصومه در قم برکات متعددی را در پی داشته که به نمونه هایی اشاره می شود:

برکات حضرت معصومه سلام الله علیها

۱- مرکزیت شیعیان:

وجود با برکت حضرت معصومه (س) باعث شد که شیعیان از تمام نقاط عالم همچون پروانه به گرد وجود شمع حرم جمع شوند، و این پیشینی توسط امامان معصوم (ع) سالها قبل اعلام گردید.

در روایت پیش گفته امام صادق (ع) «بلد شیعتنا» تعبیر نمود، و در جای دیگر فرمود: «اذا اصابکم بلیةٌ و عناء فعلیکم بقم فانه ماوی الفاطمیین...»؛ (۹) زمانی که رنج و زحمت و گرفتاری به شما روی آورد، به قم روی آورید، زیرا قم پناهگاه فاطمیان و محل آسایش مؤمنان است.»

امام هشتم (ع) فرمود: «ان للجنة ثمانية ابواب و واحد منها لاهل قم، و هم شیعتنا من بین سایر البلاد، خمر الله تعالی ولایتنا فی طینتہم؛ (۱۰)» بهشت دارای هشت درب است و یکی از آنها برای مردم قم است، و آنان در میان مردم سایر شهرها بهترین شیعیان ما هستند خداوند ولایت ما را در طینت آنان قرار داد.»

امام هفتم (ع) فرمود: «قم عشاء آل محمد و ماوی شیعتهم و لکن سیهک جماعه من شبابهم بمعصیة آبائهم و الاستخفاف و السخریة بکبرائهم و مشایخهم و مع ذلک یدفع الله عنهم شر الاعادی و کل سوء؛ (۱۱)» قم آشیانه آل محمد (ص) و

پناهگاه شیعیان آنهاست، ولی به زودی گروهی از جوانان به خاطر نافرمانی پدرانشان و سبک شمردن و مسخره کردن بزرگان و کهنسالان نابود می شوند، ولی با همه این ها خداوند شر دشمنان و هرگونه بدی را از آنان دفع می کند.»

روایت فوق در عین حالی که هشدار است برای آن دسته از جوانهایی که حرمت
علماء و بزرگان و پدران را ننگه نمی دارند بشارتی است در این زمینه که قم مرکز
شیعیان و آشیانه آل محمد(ص) می شود و با برکت وجود حضرت معصومه(س) بلا
از آنها دفع می گردد.

امام صادق(ع) فرمود: «در جبل مکانی است که به آن «بحر، دریا» گفته می شود» و
یسْمی بقم و هو معدن شیعتنا؛ (۱۲) و آن قسمت قم نامیده می شود و آنجا مرکز
شیعیان ماست.»

و در حدیث دیگر فرمود: «اهل خراسان نشانه های ما هستند، و مردم قم یاران
ما(۱۳)»...

۲- نزول رحمت و برکت:

علی (ع) فرمود: «صلواتُ الله علی اهل قم، و رحمةُ الله علی اهل قم، سقی الله
بلادَهُمُ الغیثَ؛ (۱۴) درود خدا بر مردم قم، رحمت و لطف خدا بر آنها باد، خداوند
شهرهای آنان را از باران سیراب نماید.» و نکته بسیار جالبی در این روایت آمده
که نشان از استجاب دعاى امام صادق(ع) و دیگر امامان دارد. چرا که قم با این
که شهر کویری است ولی بارندگی خوب و مناسبی داشته و دارد.

و در حضور امام هفتم(ع) وقتی نام قم برده شد و از تمایل آنها به حضرت
مهدی(ع) سخن به میان آمد، حضرت فرمود: «رضی الله عنهم؛ (۱۵) خداوند از
آنان (اهل قم) خوشنود گردد.»

۳- مرکز علم و دانش:

از زمانی که حضرت معصومه در قم دفن شده است، این شهر مرکز علم و دانش بوده و هست و در این زمان به اوج خود رسیده است. و تاکنون صدها مرجع و عالم دینی و هزاران کتاب درباره اسلام و معارف اسلامی به جامعه بشری تحویل داده شده است و این هم امری است که پیشاپیش توسط امامان معصوم اعلام گردیده است.

امام صادق(ع) فرمود: «کوفه به زودی از مؤمنان خالی می شود، و علم از آن جمع می شود، همانطوری که مار در لانه اش جمع می شود، ثمَّ يَظْهَرُ الْعِلْمُ بَبْلَدَهُ يُقَالُ لَهَا قُمٌّ وَ يَصِيرُ مَعْدِنًا لِلْعِلْمِ وَ الْفَضْلُ حَتَّى لَا يَبْقَى فِي الْأَرْضِ مُسْتَضْعَفٌ فِي الدِّينِ حَتَّى الْمَخْدَرَاتِ فِي الْحِجَالِ، وَ ذَلِكَ عِنْدَ قَرَبِ ظَهْوَرٍ قَائِمْنَا؛ (۱۶) سپس علم و دانش در شهری که به آن قم گفته می شود، ظاهر می گردد، و آنجا مرکز علم و فضیلت می شود، تا جایی که هیچ کس حتی خانمهای پشت پرده در دین (آگاه می شوند) مستضعف باقی نمی مانند و این نزدیک ظهور قائم ما (مهدی(ع)) خواهد بود.

راستی چه روایت زیبایی و چه بشارت مسرت آوری. امیدواریم که آن زمان همین دوران باشد.

و در جای دیگر فرمود: «خدا به کوفه بر سایر شهرها احتجاج کرده و به مؤمنان آنجا در مقابل مردم سایر شهرها احتجاج می کند، و به واسطه شهر قم به سایر

شهرها (هم) احتجاج می کند، خداوند قم و مردم آن را رها نکرده تا مستضعف (فکری و فرهنگی) نشوند، بلکه آنان را موفق و تأیید کرده است (۱۷)».

و در روایت دیگری ضمن دعا درباره اهل قم و بیان اوصاف آنان فرمود: «سلام الله على اهل قم يسقى الله بلادهم الغيث و ينزل الله عليهم البركات، و يبدل الله سيئاتهم حسنات، هم اهل ركوع و سُجُود و قيام و قعود، هم الفقهاء العلماء، هم اهل الدراية و الرواية و حُسْنُ الْعِبَادَةِ؛ (۱۸) سلام بر مردم قم، خداوند شهرهای آنان را با باران سیراب می کند، و برکتها را بر آنان نازل می کند، و بديهای آنان را به خوبی تبدیل می کند، آنان اهل دانش و از علماء هستند، اهل درك حقايق و روایت و نيكو عبادت کردن هستند».

۴- مرکز یاران مهدی (ع)

به برکت وجود حرم کریمه اهل بیت نه تنها قم مرکز شیعیان، و شهر اجتهاد و علم فقاہت و مرجعیت و دانش گشته بلکه مرکز یاران حضرت مهدی نیز خواهد بود، چنان که این را نیز امام صادق (ع) پیشگویی نموده است.

عفان بصری می گوید: امام صادق (ع) به من فرمود: می دانی چرا قم (قم) نامیده شد؟ گفتم خدا و پیامبرش و شما آگاه ترید حضرت فرمود: «انما سمی قم لان اهلہ یجتمعون مع قائم آل محمد - صلوات الله عليه - و یقومون معه و یستقیمون علیه و ینصرونه؛ (۱۹)» به این علت قم نامیده شده چون اهل آن با قائم آل محمد (ص) همراه می شوند با او قیام می کنند و او را یاری می کنند و (بر این یاری) استوار خواهند بود».

یکی از اصحاب می گوید: خدمت حضرت صادق(ع) نشسته بودم حضرت این آیه را خواند «حتی اذا جاء وعداَولیهما...؛(۲۰) یعنی هنگامی که نخستین وعده فرا رسد مردانی پیکار جو را بر شما می فرستیم (حتی برای بدست آوردن مجرمان) خانه ها را جستجو می کنند و این وعده ای است قطعی، پس ما گفتیم: فدای شما شویم، اینها چه کسانی هستند؟ حضرت سه بار فرمود: «هم و الله اهل قم؛ به خدا قسم آنان اهل قم هستند».

ب - پاداش زیارت حضرت معصومه:

ارزش معنوی دیگر که حکایت از مقام معنوی بالای حضرت معصومه دارد پاداش فراوانی است که بر زیارت آن حضرت مترتب است.

از آنجا که آن بانو در سه ضلع ولایت یعنی: فرزند و خواهر و عمه امام، قرار گرفته، چنان که در زیارتنامه آن حضرت می خوانیم «السلام علیک یا بنت ولیّ الله، السلام علیک یا أخت ولیّ الله، السلام علیک یا عمّة ولیّ الله» از همان سه ضلع امامت نیز روایت فراوانی درباره پاداش زیارت آن حضرت نقل شده است. از جمله:

امام صادق(ع) فرمود: «فمن زارها وجبت له الجنة؛(۲۱) پس هر کس او (فاطمه) را زیارت کند، بهشت بر او واجب می گردد».

از امام رضا(ع) از فاطمه دختر موسی بن جعفر(ع) سؤال شد: فقال: من زارها فله الجنة؛(۲۲) هر کس او (فاطمه) را زیارت کند بهشت برای او خواهد بود».

و امام جواد (ع) فرمود: «من زار عمّتی فلهُ الجنّة»؛ (۲۳) هر کس عمه ام (فاطمه) را در قم زیارت کند برای او بهشت خواهد بود.» به همین مضمون روایات متعددی از حضرات معصومین نقل شده است.

ج - طهارت و پاکی:

هر چند عصمت در مرحله عالی، اختصاص به معصومین دارد، ولی شواهدی در دست است که نشان می دهد فاطمه معصومه (ع) در مرحله ای از عصمت قرار دارد، امام هشتم (ع) آن بانو را با لقب «معصومه» یاد کرده است و فرموده است: «من زار المعصومه بقم کمن زارنی»؛ (۲۴) که نشان از پاکی و طهارت نسبی آن حضرت دارد. در زیارت آن حضرت می خوانیم «السلام علیک ایّتها الطّاهرة الحمیده الکبره الرّشیده التّقیّه النّقیّه المرضیه» ؛ (۲۵) سلام بر تو ای پاکیزه ستوده، ای نیکوکار رشیده، پاک و پاکیزه، ای بانوی شایسته و پسندیده.»

د - کریمه اهل بیت (ع):

از دیگر مقامات آن حضرت که توسط امام باقر (ع) به آن حضرت نسبت داده شده است، کریمه اهل بیت بودن است. از مرحوم آیت الله العظمی سید محمود مرعشی نقل شده است که بسیار علاقمند بودم که به طریقی محل قبر شریف جده ام حضرت زهرا (س) را بیابم. برای این مقصود، ختم مجرّبی انتخاب کرده و چهل شب به آن مداومت کردم، تا شاید با این طریق، از محل مرقد شریف حضرت زهرا (س) آگاه گردم. شب چهلم بعد از انجام ختم و توسل فراوان به بستر خواب رفتم در عالم خواب به محضر امام باقر (ع) یا امام صادق (ع) رسیدم، امام به من

فرمود: «علیک بکریمه اهل البیت؛ به دامن کریمه اهل بیت چنگ بزن.» تصور کردم که منظور امام (ع) از این جمله حضرت زهرا(س) است. عرض کردم: آری قربانت گردم، من نیز ختم را برای همین گرفتم که محلی شریف قبر حضرت را دقیق تر بدانم و زیارتش کنم. حضرت فرمود: منظور من، قبر شریف حضرت معصومه در قم است. سپس افزود: به خاطر مصالحتی، خداوند اراده کرده است که قبر حضرت زهرا(س) برای همیشه برای همگان مخفی باشد. از این رو قبر حضرت معصومه تجلیگاه قبر شریف حضرت زهرا(س) قرار داده و شکوه و عظمت مرقد حضرت زهرا(س) را در قبر حضرت معصومه متجلی کرده است.

مرحوم سید محمود مرعشی وقتی از خواب بر می خیزد، تصمیم می گیرد که با اعضای خانواده خود روانه قم شود و در آنجا ساکن گردند (۲۶).

هـ - مقام شفاعت

هر چند شفاعت کبری مخصوص پیامبر اکرم (ص) و بعد از او در اختیار امامان معصوم (ع) می باشد اما در بین صالحان و اولیاء الهی و امامزادگان حضرت معصومه(س) نیز دارای مقام شفاعت است و می تواند در حق شیعیان خویش شفاعت نماید.

امام صادق (ع) فرمود: «الا ان قم کوفتنا الصغیره الا ان للجنه ثمانیه ابواب ثلاث فیها الی قم تُقبض فیها امرأه هی من ولدی، اسمها فاطمه بنت موسی تدخل بشفاعتها

شیعتی الجَنَّةُ باجمعهم؛ (۲۷) قم، کوفه کوچک است. برای بهشت هشت در است
که سه در آن به سوی قم است. زنی در قم وفات می کند که از اولاد من است و
نامش فاطمه دختر موسی بن جعفر است در روز قیامت با شفاعت او تمام شیعیان
من وارد بهشت می شوند.»

در زیارت نامه آن حضرت می خوانیم «یا فاطمه اشفعی لی فی الجنَّة؛ (۲۸) ای
فاطمه (معصومه) مرا در داخل شدن به بهشت شفاعت کن.»

و از این شفاعت این است که «فان لك عندالله شأنًا من الشَّان؛ (۲۹) (اینکه ما از تو
شفاعت طلب می کنیم به خاطر این است که) تو در محضر الهی شأن و منزلت
وصف ناپذیری داری.»

مقام علمی

محل رشد و نمو و تربیت فاطمه معصومه (س) خاندانی بود که مخزن اسرار دانش
الهی و منبع علم و معرفت شمرده می شد. حضور وی در کنار پدری همچون امام
موسی بن جعفر (ع) و برادری چون حضرت رضا (ع) که از علم «لدنی» بر خوردار
بودند، سبب شد فاطمه معصومه (س) از نظر علمی و آگاهی به مسائل دینی و
معارف اسلامی اعم از احکام و اخلاق و... در حدّ بالایی از رشد علمی برسد تا آنجا
که گاهی با نبود پدر بزرگوارش به پرسش های دینی و فقهی شیعیان پاسخ می
داد. از جمله نقل شده است که روزی گروهی از شیعیان وارد مدینه شدند و برای
حل مشکل خویش سراغ خانه موسی بن جعفر را گرفتند، کاروانیان وقتی به در
خانه امام آمدند، متوجه شدند که آن حضرت به مسافرت رفته است. خستگی راه و

نبود امام هفتم (ع) سخت بر کاروانیان گران آمد، ناگهان یکی از دختران آن حضرت سکوت غمبار کاروانیان را شکست و فرمود: پرسش های خود را به من بدهید تا به تمام آنها پاسخ دهم. پاسخ ها را با دقت تمام نوشت و به کاروانیان باز گرداند. کاروانیان شگفت زده به پاسخ ها نگریستند و با سبک شدن بار غم و اندوه شان راه دیار خویش در پیش گرفتند. در مسیر راه به امام هفتم (ع) برخوردند و داستان پاسخ گویی دخترش فاطمه معصومه را بازگو نمودند و پاسخ ها را به او نشان دادند، حضرت لبخندی زد و سه بار فرمود: «فداها ابوها؛ پدرش فدایش باد (۳۰)».

حضرت معصومه (س) علاوه بر پاسخگویی به سؤالات شرعی مراجعه کنندگان، احادیثی را نیز از خود به یادگار گذاشته است.

قابل ذکر است تاریخ اسلام بانوان محدّثه متعددی را در صفحات خویش جای داده است که این محدّثات در عصر رسالت به ۴۵ نفر و در عصر امیرمؤمنان علی (ع) به سیزده نفر و همچنین راویان زن از فاطمه زهرا (س) به هفت نفر از امام حسن (ع) به چهار نفر، راویان زن از امام حسین به سه نفر، از امام سجاد (ع) به سه نفر، امام باقر (ع) چهار نفر، امام صادق (ع) ۳۳ نفر، امام کاظم (ع) به پنج نفر، امام رضا (ع) به هشت نفر، و از امام جواد (ع) به پنج نفر و از امام هادی (ع) به سه نفر، و از امام حسن عسکری (ع) به یک نفر می رسند (۳۱).

در بین این محدّثه ها نام فاطمه معصومه سلام الله علیها در بین راویان پدرش امام هفتم(ع) و برادرش حضرت رضا(ع) می درخشد . که به نمونه از روایات آن بانو اشاره می شود.

۱- حضرت فاطمه معصومه از فاطمه دختر امام صادق(ع) از فاطمه دختر امام باقر(ع)، از فاطمه دختر امام سجاد(ع) از فاطمه و سکینه دختران امام حسین (ع) از ام کلثوم دختر فاطمه زهرا(س) از فاطمه زهرا نقل می کند که فرمود: «انسیتم قول رسول الله یوم غدیر خمّ: من کنتُ مولاهُ فعلی مولاہ و قوله: انت منی بمنزلہ هارون من موسی»؛ (۳۲) آیا سخن رسول در روز غدیر را فراموش کردید که فرمود: هر که من مولای اویم علی مولای اوست (و آیا فراموش کردید که جایگاه تو (علی) نسبت به من مانند (جایگاه) هارون (در برابر) موسی است.»

۲- حب اهل بیت (ع)

حضرت فاطمه معصومه با سند فوق تا می رسد به زینب دختر علی(ع) و او از مادرش فاطمه زهرا(س) نقل نموده که فرمود: «الا من مات علی حبّ آل محمدّ مات شهیداً؛ (۳۳) همانا هر کس با محبت آل محمد(ص) بمیرد شهید مرده است.»

۳- دوست داران علی(ع)

فاطمه معصومه(ع) از فاطمه دختر امام صادق (ع) با همان سند فاطمیات نقل می کند تا می رسد به ام کلثوم دختر امیرالمؤمنین(ع) و او از فاطمه زهرا(س) نقل می کند که پیامبر اکرم(ص) فرمود: «هنگامی که مرا به آسمان بردند داخل بهشت

شدم، در آنجا قصری از در سفید میان خالی دیدم که دارای دری بود زینت شده با در و یاقوت و روی آن پرده ای آویخته بود. وقتی سر بلند کردم دیدم بر بالای آن نوشته اند «لا اله الا الله، محمد رسول الله، علی ولی القوم؛ خدایی جز خدای یگانه نیست، محمد رسول خداست، علی ولی و صاحب اختیار مردم است و بر پرده نوشته شده بود: «بخ بخ من مثل شیعه علی؛ به به چه کسی مانند شیعه علی است».

وقتی داخل شدم قصری از عقیق سرخ در آن دیدم که وسط آن خالی بود این خانه نیز دری داشت که پرده ای مزین به زبرجد بر آن آویخته بود. وقتی سرم را بلند کردم دیدم بر او نوشته «محمد رسول الله، علی وصی المصطفی؛ محمد رسول خدا، علی وصی مصطفی است» و بر پرده نوشته بود «بشر شیعه علی بطیب المولد؛ به شیعه علی بشارت بده به حلال زادگی.» وقتی وارد شدم به قصری از زمرد سبز رسیدم که زیباتر از آن را هرگز ندیده بودم. دری از یاقوت قرمز داشت که با انواع لؤلؤ زینت شده بود. بر پرده آن نوشته بود «شیعه علی هم الفائزون، شیعیان علی رستگارانند، پرسیدم: دوست من جبرئیل، این کاخ از آن کیست؟

پاسخ داد: «یا محمد، لابن عمک و وصیک علی بن ابی طالب (ع) یحشر الناس کلهم
یوم القيامة حفاة عراة الا شیعه علی...؛ ای محمد! این خانه پسر عمو و جانشین تو علی بن ابی طالب است، در روز قیامت همه مردم پا برهنه و عریان محشور می شوند، جز شیعیان علی، و همه مردم با نام مادرشان صدا می شوند جز شیعیان علی که با نام پدرانشان خوانده می شوند.

درباره راز این مسئله پرسیدم، پاسخ داد: «لأنهم أحبوا علياً فطاب مولدهم؛ چون علی را دوست داشتند و لادتشان پاک (وحلال) گردید.»

۴- پاکیزگی امام حسین (ع)

فاطمه معصومه با سندش تا می رسد به صغیه عمه پیامبر اکرم نقل نموده که وقتی امام حسین متولد شد من پرستارش بودم. پیامبر(ص) فرمود: عمه جان فرزندم را نزد من آور، «فقلت: یا رسول الله انالم ننظفه لله فقال: یا عمه انت تنظفه ان الله تبارک و تعالی قد نظفه مطهراً؛ عرض کردم، ای رسول خدا! من او را پاکیزه نکرده ام (و نشسته ام) فرمود: عمه! تو می خواهی او را پاک کنی؟ خداوند او را پاکیزه و مطهر کرده است(۳۴)».

۵- آن بانوی مکرمه هنگامی که در ساوه بیمار گشت به اطرافیان خویش فرمود: مرا به قم ببرید زیرا از پدرم شنیدم که فرمود: شهر قم مرکز شیعیان ما می باشد(۳۵)».

منزلت معصومه در نزد امامان (ع)

امام صادق(ع) او را شفیعه روز جزا، و فرزند خود دانسته و زیارت او را باعث وجوب بهشت دانسته است و امام باقر(ع) او را کریمه خطاب نموده است و حضرت رضا(ع) او را معصومه خوانده و پاداش زیارت او را بهشت دانسته است و امام جواد(ع) نیز پاداش زیارت او را (۳۶) بهشت معرفی کرده است. و امام زمان (ع) نیز برای عمه اش احترام فراوان قائل شده و هر گاه لازم بداند به زیارت آن

بانو می آید، و بزرگان خوابهای متعددی درباره تشریف فرمایی آن حضرت به حرم حضرت معصومه (ع) نقل کرده اند (۳۷).

منزلت کریمه اهل بیت در نزد علما و مراجع

در این زمینه قصه ها و گفته فراوان است به صورت فهرست وار به نمونه هایی اشاره می کنیم:

۱- صدر المتألهین شیرازی: هر گاه شبیه ای برایم پیش می آمد کنار قبر حضرت معصومه (س) در قم (از کهک) می آمدم و از آن حضرت استمداد می کردم و شبیه فلسفی من حل می شد (۳۸).

۲- شیخ عباس قمی: افضل دختران حضرت موسی بن جعفر سیده جلیله معظمه فاطمه بنت امام موسی بن جعفر (ع) معروفه به حضرت معصومه است که مزارش در بلده طیبه قم است (۳۹).

۳- آیه الله بروجردی: شاه وقت عربستان از آیه الله بروجردی درخواست ملاقات می کند، ایشان درخواست ملاقات را رد می کند و می فرماید: این شخص اگر قم بیاید به زیارت حضرت معصومه (س) نرود توهین به آن حضرت خواهد شد و من تحمل آن را ندارم به هیچ وجه (۴۰).

۴- آیه الله اراکی، نامبرده در مقدمه حاشیه «دُرر الاصول» می نویسد: «هر چند به

خاطر

کمی استعداد و اندک بودن وقت، من شایسته این کار (نوشتن حاشیه) نبودم ولی با تکیه به توجه حضرت فاطمه (س) این کار را در جوار این بقعه منوره و با توسل به لطف و عنایت آن بزرگوار انجام دادم (۴۱)»...

۵- آیه الله مرعشی: معظم له هنوز در قید حیات بود، فرمود: تا کنون شصت سال است که هر روز من اولین زائر حضرتم (۴۲).

۶- علامه طباطبائی (ره): هنگام روزه پیش از افطار به حرم ملکوتی کریمه اهل بیت حضرت معصومه مشرف می شد و با بوسه بر مزار آن بانوی بزرگ عالم اسلام روزه خود را می گشود (۴۳).

۷- آیه الله گلپایگانی: طلاب عزیز بر شماست که قصد را خالص کنید و ارتباط مداوم خود را با ائمه اطهار (ع) مخصوصاً حضرت صاحب و مولایم حضرت ولی عصر (ع) تداوم بخشید و کثرت تلاوت قرآن کریم و ادعیه صالحه و عرض اخلاص و ادب به دُخت حضرت موسی بن جعفر (ع) و اینها همه رمز موفقیت و توفیق در راه ادامه تحصیل ما است (۴۴).

حسن ختام را اشعاری از آیه الله صافی گلپایگانی قرار می دهیم:

این بارگه که خاک درش مشک ازفر است

بویش چو بوی خلد برین روح پرور است

درا الشفا و عقده گشا و فرح فزاست

باب امان زمحنت فردای محشر است
طور حضور و مطلع نور و مطاف حور
آرامگاه دختر موسی بن جعفر است
خاتون دین پناه که برهان عزّتش
هر صبح و شام صیحه الله اکبر است
هر کس دری به خانه و راهی گزیده است
چشم امید لطفی صافی بر این در است

پی نوشت ها: _____

۴۵. محمد تقی مدّاح.

۴۶. ابن جوزی، تذکره الخواص، ص ۳۱۵، و ر.ک: محمد باقر مجلسی، بحار
الانوار، ج ۴۸، ص ۲۸۶، و ص ۳۱۷، سید جعفر آل بحر العلوم، تحفه العلوم، ج ۲،
ص ۳۷.

۴۷. ابن القادر زیارتنامه ای در کتاب انوار المشعشعین، شیخ محمد علی بن حسن
کاتوزیان تهرانی، ۱۳۲۷ هجری، ج ۱، ص ۲۱۱ آمده، و کریمه اهل بیت، علی اکبر
مهدی پور، ۱۴۱۵ هـ.ق، ص ۳۸.

٤٨. ملبوبى، منهاج الدّموع، ص ٤٤١، محمدى اشتهاردى، حضرت معصومه، فاطمه
دوم، ص ١٣١.

٤٩. محمد باقر مجلسى، بحار الانوار، ج ٦، ص ١١٧، دارالكتب الاسلاميه، و ج ٩٩،
بيروت، دار احياء التراث العربى، ص ٢٦٧، حديث ٥.

٥٠. بحار الانوار، ج ٦٠، ص ٢١٢، دار مكتب الاسلاميه، مستدرک الوسائل، ج ١٠،
ص ٢٠٤ و بحار چاپ بيروت، مؤسسسه الوفا، ج ٥٧، ص ٢١٢، حديث ٢١.

٥١. بحار الانوار، ج ٦٠، ص ٢١٦، ج ٤٨، ص ٣١٧، و چاپ بيروت، ج ٥٧، ص
٢١٤، حديث ٣١.

٥٢. شيخ عباس قمى، سفينه النبى، ج ٢، ص ٤٤٧.

٥٣. مجالس المؤمنين، ج ١، ص ٨٣، و بحار الانوار، بيروت، ج ٥٧، ص ٢١٥، روايت
٣٢.

٥٤. بحار الانوار، ج ٦٠، ص ٢١٦، تاريخ قم، ص ١٠٠.

٥٥. بحار الانوار، ج ٦٠، ص ٢١٤، دارالكتب الاسلاميه تاريخ قم، ص ٩٨، چاپ
بيروت، ج ٥٧، ص ٢١٤.

٥٦. بحار الانوار، ج ٦٠، ص ٢١٢، تاريخ قم، ص ٩٨.

٥٧. همان، ص ٢١٤، تاريخ قم، ص ٩٨.

۵۸. بحار الانوار، ج ۶۰، ص ۲۲۸، مجالس المؤمنین، ج ۱، ص ۸۳.

۵۹. بحار الانوار، ج ۶۰، ص ۲۱۳، و ج ۵۷، چاپ بیروت.

۶۰. همان، ص ۲۱۳، تاریخ قم، ص ۹۵.

۶۱. همان، ص ۲۱۷، و ج ۵۷، چاپ بیروت، ص ۵۷.

۶۲. همان، ص ۲۱۶، چاپ بیروت؛ ج ۵۷، ص ۲۱۶؛ تاریخ قم، ص ۱۰۰، اسراء، آیه

۵.

۶۳. همان، تاریخ قم، ص ۱۰۰، و روضه کافی، ص ۱۷۵، تفسیر عیاشی، ج ۲، ص

۲۸۱، تفسیر برهان، ج ۲، ص ۴۱۶.

۶۴. بحار الانوار، ج ۴۸، ص ۳۱۷، بیروت.

۶۵. همان، ص ۳۱۶.

۶۶. سفینه البحار، ج ۲، ص ۳۷۶.

۶۷. هر کس معصومه را در قم زیارت کند مثل این است که مرا زیارت نموده،

ناسخ التواریخ، ج ۳، ص ۶۸ و ریاحین الشریعه، ج ۵، ص ۳۵.

۶۸. محمد علی کانوزیان، انوار المشعشعین، ج ۱، ص ۲۱۱.

۶۹. کریمه اهل بیت (ع)، مهدی پور، ص ۴۳-۴۵، حضرت معصومه، فاطمه دوم،

ص ۱۳۹.

۷۰. جامع احادیث الشیعه، ج ۱۲، ص ۶۱۷، بحار، ج ۶۰، ص ۲۱۶، و ج ۱۰۲، و
مجالس المؤمنین، ج ۱، ص ۸۳، بیروت ج ۵۷، ص ۳۶۷.

۷۱. بحار الانوار، ج ۹۹، ص ۲۶۷، بیروت.

۷۲. همان.

۷۳. کریمه اهل بیت، علی اکبر مهدی پور، ص ۱۷۱، تاریخ اهل بیت، ص ۸۲.

۷۴. ک اعلام النشا، ص ۶۹۲، بارگاه معصومه تجلیگاه فاطمه زهرا، سید جعفر

میر عظیمی، ص ۳۵-۴۳.

۷۵. الغدیر، علامه امینی، ج ۱، ص ۱۹۷، بحار الانوار، ج ۳۶، ص ۳۵۳، عوالم، ج

۱، ص ۳۵۳، حدیث ۲.

۷۶. عوالم، ج ۲۱، ص ۳۵۴، حدیث ۳، آثار الجنه، ج ۱، ص ۸-۹، اللؤلؤ المشمینه،

ص ۲۱۷.

۷۷. بحار الانوار، ج ۶۸، ص ۷۷، عوالم ج ۲۱، ص ۳۲۵، ینابیع المودّه، ص ۲۵۷،

المسلسلات، شیخ ابو جعفر بن احمد قمی، ص ۱۰۸.

۷۸. بحار الانوار، ج ۴۳، ص ۲۴۳.

۷۹. دریای سخن، سقازاده تبریزی به نقل بارگاه فاطمه معصومه، همان، ص

۴۵-۴۶.

۸۰. برگرفته از روایاتی پیش گفته.

۸۱. انوار المشعشعین، ج ۱، ص ۲۱۲، بارگاه فاطمه معصومه، همان، ص ۴۶.

۸۲. حسین مظاهری، جهاد با نفس، ج ۴، ص ۱۸۵.

۸۳. منتهی الآمال، ص ۸۴۴.

۸۴. مجله حوزه، شماره ۴۳.

۸۵. بارگاه معصومه، همان، ص ۱۱۰.

۸۶. همان، ص ۱۱۹، فروغی از کوثر، ص ۵۵.

۸۷. جواد محدثی، پیام زن، ص ۱۷، شماره ۱۱ بهمن ۷۱.

۸۸. وصیت نامه آیه الله گلپایگانی، ص ۲.

مجله پاسدار اسلام آذر ۱۳۸۵، شماره ۳۰۰

<https://hawzah.net>